

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marţi, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele şi inserţiunile

să se adreseze Administraţiei tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondenţele

să se adreseze Redacţiei „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Notificare.

Nrul 13.843 Plen. Ca întregire la Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter §. 7. congresul naţional bisericesc prin concludul Nr. 53 din sesiunea anului 1909 a votat următoarea întregire:

„Când comitetul protopresbiterial nici după două convocări nu s'ar întruni în număr complet, ori n'ar voi a compune concursul pentru postul vacant de protopresbiter, consistoriul eparhial la raportul oficiului protopresbiterial va compune din oficiu concursul“.

Tot la acel regulament la §. 14 prin concludul Nr. 54 congresul a votat următoarele întregiri:

„Dacă comitetul protopresbiterial, fiind convocat în toată regula, nu s'ar întruni în număr recerut, sau n'ar voi a efectui actul de candidare, sinodul protopresbiterial electoral va fi îndreptăţit în consonanţă cu §. 18 înainte de a păşi la actul alegerii a stabili însuşi lista candidaţilor“.

Concluzele acestea congresuale se publică spre ştire şi conformare cu observarea, că intra în valoare la 6 Ianuarie 1910, conform concludului normativ Nr. 194 din 1891.

Sibiu, 7 Decembrie v. 1909.

Consistorul arhiepiscopal.

„Neutralitate absolută“...

Sibiu, 29 Decembrie n.

In discuţia asupra adresei, purtată în camera română din Bucureşti, a luat cuvântul şi domnul P. P. Carp, şeful partidului conservator, şi a rostit o remarcabilă vorbire, viu aplaudată în cameră, mult lăudată în afară de cameră, şi comentată şi din partea ziarelor române dela noi.

Pentru că domnul Carp a vorbit în cuvântarea sa şi despre noi, despre Românii din statul ungar, şi împrejurarea aceasta ne îndeamnă să ne ocupăm şi noi cu discursul acestui consumat politician român şi bărbat de stat.

Părerile domnului Carp în chestia așa numită *națională* dela noi sunt tot cele vechi, pe cari și le-a exprimat și la alte ocazii, cu mulți ani înainte, acest om cu gândire clară și cu logică sigură, — cum constată dl Iorga, — anume: *neutralitatea absolută* față de toate neînțelegerile pe cari le avem noi cu Maghiarii.

Ne aducem aminte, cum înainte cu 12-13 ani, tot dnul Carp spunea cu glasul său autoritativ, că România nu are și nu poate să intrețină în luptele ce le avem de purtat noi în contra asupririlor și încercărilor de desnaționalizare, decât numai în cazul, dacă luptele ar ajunge la vărsare de sânge, și noi am avea să deplângem vre-o 20 000 morți.

Aceeași neutralitate absolută, pe care a accentuat o atunci dl Carp față de noi, a profesat-o deci și în discursul său rostit acum în camera

română din București, cu ocaziunea discuției asupra adresei, numai cât de astădată nu a mai vorbit de vărsare de sânge, ci de *puterea de rezistență* pe care o avem noi, de *vitalitatea noastră*, care face neputincioasă ori ce încercare de a ne desnaționaliza, și apoi despre vremile cari au să vie, și în cari sigur că vom fi tratați cu dreptate din partea celor ce ne asupresc acum.

Vom da din cuvânt în cuvânt aceea ce a spus domnul Carp despre noi în discursul său, iar apoi ne vom face modestele noastre observări. Domnul Carp a vorbit următoarele:

„... Alipirea noastră către tripla alianță, evident că trage după sine o amicie strănsă cu imperiul austro-ungar. Dar ni-se va obiecta: frații noștri de sânge sunt asupriți dincolo de graniți, oare aceasta nu este o piedecă pentru noi de a urmări politica pe care o indicați? Eu cred că nu. Căci guvernul actual, și toate guvernele următoare, trebuie să păstreze o *neutralitate absolută față de ceace se petrece între Maghiari și Români*. Pentru aceasta nu am nevoie de o afirmare, aceasta este chestiune de bună vecinătate, și în ultima instanță de onestitate politică.

Dar pentru noi, cari nu suntem la guvern, cum de stăm noi nepăsători? Stau nepăsător, dnii mei, pentru că mai mândru decât orice partid, *eu nu am nici o îndoielă de rezultatul luptei*. Încercarea de a ridica unui neam limba lui, încercarea de a-i surpa credința, este o încercare neputincioasă a priori. (Aplauze prelungite). Cine zice limbă, nu zice numai posibilitatea de a stabili raporturi între om și om. Cine zice limbă, indică cum se reflectă în inima și sufletul nostru tot universul care ne încunjură. Cine zice limbă, zice modul nostru de a iubi, modul nostru de a ne bucura de prezent și de a pregăti viitorul prin forma ce dăm ideilor noastre. (Aplauze).

Și acei cari cred, că Românii vor adopta o altă formă de a iubi, de a ură, de a-și apăra prezentul și de a-și pregăti viitorul, aceia se înșală. (Aplauze îndelung prelungite).

Și o să vadă prin experiență, că se înșală; și atunci, când vor ajunge la această convicție, își vor pune întrebarea, dacă nu e mai bine, în loc de a cerca imposibilul, să facă singurul lucru ce e posibil, *să se mulțamească prin dreptate a face din Românii de dincolo buni cetățeni ai imperiului Austro-Ungar?* (Aplauze).

La acestea poate că va contribui în anume momente și o frăție de arme. Nu vreau să prejudic viitorul, dar un observator atent trebuie să înțeleagă, că *se pregătesc transformări, în cari fără voia noastră avem să fim atrași în complicațiunile europene*.

Și atunci, dnii mei, se va vedea, că vechea vitejie a Românilor poate să fie fidelă, fără să fie maghiară. De aceea, dnii mei, conchid: *orientarea politicii noastre nu poate și nu*

trebuie să fie, decât o alipire strănsă către imperiul Austro-Ungar...“

Sunt clare și sincere cuvintele acestea ale dlui Carp, asupra căroră, nu în scopul de a le combate, ci de a le *întregi*, — vom reveni într'un articol separat.

Crisa. Domnul Lukács László, *încredințat din partea Maiestății Sale cu formarea noului cabinet ungar, a purtat pertractări Sâmbătă, Duminică și Luni cu șefii partidelor politice din parlament, dar nu s'a ajuns la nici un rezultat. Mai sunt încă multe pedeci de învins. Se crede, că domnul Lukács va merge astăzi ori mâine la Viena, pentru a face Maiestății Sale raport despre starea lucrurilor. Probabil, că la recomandarea lui Lukács va fi primit în audiență și Justh, șeful partidului, care cere bancă autonomă. Crisa la nici un cas nu se va putea rezolva înainte de anul nou și astfel intrarea țării în stare de ex-lex e sigură.*

Din parlament. În ședința de ieri, Marți, dieta a ales comisiunea încredințată cu compunerea unei adrese către Maiestatea Sa, în chestia băncii autonome, apoi la propunerea prim-ministrului Dr. Wekerle a decis să nunai țină ședințe până după rezolvarea crizei. În comisiunea pentru adresă au fost aleși numai independenți.

Lumină deplină.

Când unul, când altul dintre zierele noastre, și acum mai pe urmă „Tribuna“ din Arad, înzistă să se facă lumină deplină în cauza Caransebeșenilor, adevărat să se deie publicității toate actele și motivele, pentru cari cele două alegeri de episcopi n'au obținut aprobarea preală. Ne surprinde neorientarea gazetărilor nostri. Pentru că chestiunea dela Caransebeș și s'a dat cea mai întinsă publicitate *oficioasă*. Anume I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Meșianu pe baza dosarului de acte a raportat Consistorului mitropolitan despre toate fazele prin cari a trecut această afacere odioasă, și pe urmă s'a făcut raport și congresului național-bisericesc din toamna acestui an, care a luat la cunoștință cele petrecute. Nu înțelegem, cum să i-se deie unei chestiuni o publicitate mai întinsă decât aceasta? Dacă membrii congresuali ar fi dorit *amănunte*, dosariul stătea gata pentru a satisface orice curiozitate. Acei domni însă, cari înainte de ședințele congresului tunau și fulgerau cerând „lumină deplină“, în congres au avut înalta înțelepciune de a... tăcea. Și bine au făcut! Dacă însă gazetarii nostri înțeleg „lumina deplină“ așa fel, ca să se publice prin tipar toate actele referitoare la afacerea dela Caransebeș, apoi nu dela noi, ori dela I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan, ci dela congres, ori dela consistoriul mitropolitan ceară acest lucru, pe răspunderea acestor înalte corporațiuni ale bisericii noastre.

Atitudinea preotului cu privire la posturi.

Discurs ținut în conferența preotească a tractului Sebeșul-săsesc

de I. Bena, preot.

„Prociile să nu le defăimați, toate să le adevărați; ce este bun, să țineți!“ (I. Tesal. 5. 20-21).

Una dintre cele 9 porunci ale bisericii noastre, porunca a 2 a care poruncește a se ține post, este mai mult deosebită. O calcă clasa inteligentă, o calcă acum și o parte însemnată din poporul derând, și — cu foarte rare excepții — o calcăm și noi, preoții, chemați a menaja focul sfânt al credinței în popor, sub orice raport.

Unii o calcă mai pe sub ascuns, alții spun poporului, fie indirect, fie drept — că ținerea sau neținerea postului n'are nici o însemnătate, pe când iarăși alții dau creștinilor canoane, când acestia mărturisesc a nu fi puz't porunca bisericească.

Înaltpreasfințitul Domn arhiepiscop și metropolit al nostru, sub Nr. 1850/904 ni-a dat însă un circular, în care ne spune — între altele — că cu părere de rău a înțeles, că o samă de preoți tocmai în prima săptămână a păsărilor, când este mai multă s'ujbă la biserică, s'au dus pe la târguri și acolo, intrând prin birturi, au mâncat dedulce, iară poporul, oare i-a văzut, s'a scandalisat. D'aici vedem, că înaltpreasfinția Sa ține la post, și cu drept cuvânt așteaptă, ca și noi să facem asemenea.

Înainte cu câțiva ani un Arhiepiscop din România, încă dăduse un circular cu privire la post, dar în acel circular se zice, că să nu se mai țină atata post, pentru că poporul român, ales cel dela țară, este fizicește slab, cazurile de naștere sunt rare, iară procentele mortalității foarte mari, de aceea trebuiesc căutate și mijloace pentru regenerarea poporului, ceace însă nu se poate, decât prin o mai bună nutrire.

Nu e mult apoi, când patriarhul Constantinoplei propusese sfătului sinod reducerea timpului de post și îndulcirea postului prin îngăduința de a se mânca ouă și lapte, așa cum postesc romano-catolicii, dar sfântul sinod nu i-a primit propunerea.

Și mai decurând însă, sfântul sinod al bisericii autocefale ortodoxe române din România, s'a ocupat cu chestia postului și prin prelații săi a adresat poporului o pastorală, în care absoalvă dela ținerea postului pe creștinii de aproape toate categoriile, poate numai cu excepția penitenților și delicuenților. Absoalvă pe bătrâni și slăbănogi, pe bolnavi și neputincioși, pe prunci și lăcz, pe cei din școale și internate, pe cei din cantine și din armată, întregă țărânilă rurală, pre ceice vin regulat la serviciul divin, pre ceice zădesc și susțin sau ajută la zidirea și susținerea de biserică, școale, spitaturi și alte institute filantropice, pe ceice ajută pe studenții săraci la învățarea științelor, artelor și meseriilor, pe ceice ajută fetele sărace la măriș etc. Și încheie cu cuvintele: „și pe tot cela ce face milă și judecată dreaptă cu văduva și orfanul, cu săracul și mișelul“.

Când lucrul stă astfel, se naște întrebarea: Ce atitudine să știm lua noi preoții în chestia postului față de popor? Să ne clarificăm deci punctul de vedere, pentru că ceace facem, să facem la fel. Noi doară nu mai suntem la începutul creștinătății, când apostolul Pavel scria creștinilor: „Și iarăși vă rog pe voi, fraților, pentru numele Domnului nostru Isus Cristos, ca toți una să gândiți și să nu fie într' un voiu desbinări, ci să fiți tare uniți într'un coget și într'o înțelegere, că m'am informat dela ai Ch'oci, că intra voi unul zice: eu sunt alui Pavel, iar altul alui Apolo, iar altul alui Ch'ifa, iar altul alui Cristos. Au doară s'a împărțit Cristos? Au Pavel s'a răstignit pentru voi? Sau întru numele lui Pavel v'ați botzat? (I. Cor. 1. 12-13).

Nu. Noi nu mai suntem la începutul creștinismului, noi astăzi avem „una sftă sobornicească și apostolească biserică, care își are doctrinele sale consolidate, cristalizate în dogme nemutabile. Avem o biserică, care mărturisește: un Domn și o credință, un botez, un Dumnezeu și Tată al tuturor. Prin urmare una trebuie să fim și noi întru împlinirea poruncilor bisericesti, una și în privința postului.

Să ne întrebăm deci: Postul poruncit de biserica noastră, este el care un așezământ, care nu mai corespunde cu gradul de cultură, cu spiritul timpului nostru, și este el în detrimentul nutririi poporului și a omului preste tot?

Eu o să cumpănesc întrebarea aceasta în cele următoare, nu însă în închipuirea, că sunt competent a-i da o soluție normativă, ci pentru că voesc a urma apostolului, care zice: „Toate să le adevăriți”, adică: toate să le cercetați sau examinați, și ce constatați, că este bun, să țineți.

„Cine se smulge din brațele naturii, va fi greu pedepsit de ea... Ființa, care trăește fals, se distruge de timpuriu”, a zis Göthe. Și în deobște se recunoaște, că omul s'a depărtat de la traiul său firesc, trăind fals în decurs de vreme îndelungate, și-a pierdut instinctul, compasul acela care îi indică hrana cea adevărată. Dar acum, care este anume această hrană? Iată întrebarea, la care, dând răspuns, antropologii, fiziologii, medicii... nu pot cădea de acord, astfel că pe când ființele inferioare își cunosc fără îndoială hrana lor și unde găsească, acolo se și sălășluiesc, pe atunci cea mai aleasă ființă de pe pământ, coroana creațiunii, „homo sapiens”, omul, numai el singur — în fața atâtor teorii — nu știe, ce să mănânce de pe masa cea bogată, pe care natura i-o tinde.

Divizați în două tabere contrare își stau față în față cei ce se luptă pentru deslegarea acestei întrebări. Unii, partizanii nutremântului animalic, pornesc din principiu că: cu cât o mâncare este mai omogenă cu corpul omenesc, cu atât ea se asimilează mai ușor, și de aceea susțin, că nutremântul omului are să conștie din materii animalice, în prevalență din carne, pentru că — zice ei — „carnea face carne”, și spre a dovedi, că așa cere firea omului, se provoacă la omul primitiv, care în starea semi-sălbatică a trăit din vânat, prin urmare din carne. Căci deși elementele nutritive din carne se găsesc și în vegetale — firește în altă proporție — totuși carnea este de preferit, pentru că în ea aceste elemente sunt mai concentrate, pe când din vegetale omul — pentru a se nutri în dejuns, ar trebui să se încarce cu materii prea voluminoase, pe care apoi organul digestiv al omului nu le ar putea mistui cum se cade. Apoi și de altcum așa e alcătuit universul, ca o ființă să consume pe cealaltă, ca moartea uneia să fie viața și învierea celeilalte, — căci în caz contrar unele animale s'ar înmulți afară din samă, așa că dela un timp pământul nu le-ar mai putea nutri pe toate. Omul deci ca ființă superioară are dreptul la uciderea animalelor, numai să o facă aceasta cât se poate fără a le chinui. Afară de aceea se știut, că popoarele, cari trăesc cu vegetale, sunt de o fire prea umilită, servilă, pe când cele ce se nutresc cu carne, sunt mai războinice, mai iubitoare de libertate.

Alții, vegetarianii, cari dintre mâncările animalice nu folosesc decât laptele și ouăle, adică ce se poate lua dela animal fără a-l ucide — și vegetabilianii, cari, și mai stricți, nu admit absolut nimic animalic în bucatăria lor, — nu rămân datori cu răspunsul. Ei zic, că dacă am lua de normă faptul, că cu cât o materie este mai omogenă cu corpul nostru, cu atât ea se asimilează mai ușor, și prin urmare este mai potrivită de a ne nutri cu ea, atunci ar urma, că oamenii să se nutrească cu carne și sânge de om, căci acestea sunt cele mai omogene. Dar ei, cu provocare la anatomie dovedesc, că omul nu este menit a trăi cu carne, pentru că nici gura nici întreg canalul digestiv al omului nu s'amănă cu al carnivorelor, cu al fiarilor.

Ei combat nutirea cu carne și din punct de vedere etic, zicând, că o adevărată soarbă și groază trebuie să cuprindă pe omul moralicește nestruciat la vederea uciderei animalelor și a tot ce stă în legătură cu căștigarea și gătirea bucatelor de carne. Dovedit fiind, că nutremântul are mare influență asupra caracterului moral al omului, — căci cine se deprinde mult cu uciderea de animale, nu-și face scrupul nici din uciderea de oameni — în Anglia măcelarii nu sunt admisi ca jurați în procesele pentru vărsarea de sânge!

Invocând motivul economic, vegetarianii zic, că s'a calculat, că un complex de pământ, care cu produsele lui vegetale ar putea nutri o sută de oameni

același pământ dacă produsele lui s'ar preface în carne, crescându-se cu ele animale, abia ar putea nutri zece persoane.

Și mai ponderos este motivul igienic: măncarea de carne aduce pe om în ispită de a bea vin și alte alcoolice. Acestea la rândul lor deșteaptă poftă diferite, — fiindcă un păcat dă naștere altui păcat, — și dela gustarea acestor substanțe derivă ei unele boale proprii timpului nostru, ca d. e. nervozitatea, apoi moartea prematură și violentă, pe când după un trai blând, firesc, cu vegetale ar urma și o moarte naturală, ușoară, căci „buna natură voiește, ca omul să se despartă de viață tot așa de ușor, cum frunza se desprinde de pe arbore într'o zi frumoasă caldă la sfârșit de toamnă”.

Vegetarianii se provoacă și la sftă scriptură, unde (Pilde 23, 20—21) se zice: „Nu petreceți cu băutorii de vin și cu nesățioșii de cărnuri, căci acestia sărăcesc și beția în zdrance îmbracă pe somnuroși”. Ba ei afirmă, că la convingerea lor au venit acum chiar și popoarele semi-sălbatică, d'aceia un căpitan de indieni a zis într'o vorbire către poporul său: „Nu vedeți voi, că albiu aceia trăesc cu grăunțe, iară voi cu carne? Că carnea are trebuință mai mult ca de treizeci de luni pentru a crește și de multeori este rară, iară grăunțele, ce ei le samănă în pământ, le aduc mai mult ca însutit? Că carnea, ce voi o mâncați, are patru picioare pentru a fugi, iară voi numai două pentru a o prinde, pe când grăunțele, ce ei le presară în pământ, unde le pun, acolo răsar, cresc și rodesc? Că iarna, pentru noi anotimpul vânatoarelor obositoare, este pentru ei timpul de odihnă, d'aceia au ei mai mulți copii și trăesc mai mult ca noi? Drept aceea, spun fiecareia, care vrea să mă asculte, că neamul sămănătorilor de grăunțe va stărpi pe cel al mâncătorilor de carne, întrucât scestia nu se vor hotărâ, ca și ei să samene”.

Cum vedem, motive plausible sunt și întră cele ce le spun unii, și întră cele ce spun alții. Dar deși vegetarianismul are reprezentanți foarte respectați, deși omul — grație fericitei sale organizări — se poate acomoda după produsele climatei respective, trăind în prevalență și chiar esuziv cu carne ori cu vegetale, totuși vegetarianismul este unilateral. Fiindcă unii, partizanii ai nutremântului animalic, au făcut abus, au dus-o la extrem, ceialaltă, pentru a contra-balansa s'au dus la alt extrem. Dar și aici adevărul e la mijloc, și traiul vegetarian, ori postul practizat în intervale mai lungi sau mai scurte oum biserica noastră îl poruncește, — este aprobat și recomandat chiar și de antagoniștii vegetarianismului. Așa Dr. Kläncke, medic specialist în boale de nervi, în Berlin, spune: „In anul outare Societatea pentru modul de trai firesc și-a ținut congresul în Colonia. Ce m'am gândit, să merg și eu, că și eu sunt un fel de apostol al naturii. Doară nu mă vor scoate afară. Am plecat și am ajuns destul de timpuriu, ca să pot lua parte la banchet. Acolo era un meniu de șapte feluri de bucate, dar tot vegetariene. Drept beutură era apă acra minerală și apă dulce de fântână. După fiecare toast se ciocneau paharele și toți luau câte o înghițătură sdravână de apă. Un număr mare de dame tinere și frumoase străluoind de sănătate — împodobeau masa, dovedind că traiul vegetarian le cade foarte bine. (In treacăt fie zis, ele nu iau decât o bucată de pâne de Graham, pâne făcută din făină măcinată mare și necernută și un strugure sau mere în loc de cafea.) Doctori, profesori erau acolo din toate țările culte, tot bărbați cari erătau sănătoși, voioși și îndestulți cu traiul lor. Cu ei la masă erau Jăgarianii aceia, cari fanteziază pentru îmbrăcăminte esuziv de lână. Drii Flüsch și Stammheimer, cari pretind, că moșia să aparțină obștii, nu particularilor ca proprietate privată, apoi membrii ligei de pace cari vreau să extermină războaiele de pe fața pământului, oameni cu mare vază în specialitatea lor științifică, literară sau industrială. Dar aceștia sunt tot idealști și Dzeu să binecuvinteze desinteresata lor lucrare pentru omenime.

Cu constituția mea cam herculică eram primit cu neîncredere, toți bănuiau că eu aș fi un discipul d'alui Bacchus sau Gambrinus, și am trebuit să mărturisesc, că fără un pahar de vin eu n'aș putea trăi, dar cu principiile congresului m'asimta, despre asta pot asigura cu toată sinceritatea. Eu ordinez pacienților mei traiul vegetarian, post, și eu însumi trăesc așa cu lunile. Eu țin curentul vegetarian de o reacțiune îndreptătită contra luxului culturii noastre, contra chefului uoizător de suflet, contra sensualismului stupid. Vegetarianismul accentuează dominațiunea spiritului asupra corpului. Aceasta este o nobilă deviză și înființarea acestei socie-

tăți este semn, că oamenii își vin în fire”. Pără aici Dr. Kläncke.

Dr. Bock, o autoritate europeană, cum dovedesc scrierile lui a fost contrar pronunțat al vegetarianismului, el pune mare pond pe nutrirea cu materii animalice, ba el merge și mai departe, zicând: „Multe idei rodnice au eșit dintr'un pahar de vin bun, idei cari din cana cu apă rece a vegetarianilor nici odată n'ar fi putat eși, multe dureri cari pe lângă limonadă ar fi ros tot mai adânc la inimă, o cească de cafea le a alinat, și multe griji au dispărut ca fumul unei țigarete, și aceasta doară încă este de valoare în existența sărăcoicioasă a multor oameni”. Dar pe de altă parte spune, că traiul uniform cu unele și aceleași bucate strică. Pentru adulți nu avem o mâncare ideală, o mâncare, care să conțină în proporție corespunzătoare toate elementele, de care corpul nostru are trebuință, o mâncare pe care să nu o urâm nici odată, așa cum este laptele pentru copii. De aceea pe brza științei și experienței recomandă cu toată insistența: schimbarea bucatelor și zice că din vegetale, mai ales din cereale și ulciuri se pot găti o mulțime de mâncări, pe cât de gustoase, pe atât de nutritoare și sănătoase.

Dr. Gebhardt, tot specialist în boale de nervi, între cari numără și reumatismul, recomandă pacienților săi așa numitele „ferii de carne”, ba și câte o zi de sjun și laudă rânduiala bisericii noastre de a se posti două zile în săptămână, adăugând că ar fi și mai ducător la scop, dacă aceste zile ar fi consecutive, căci într'o singură zi organismul nu se poate curăți cu desăvârșire.

Și dacă e vorba și medicii noștri de pe aici prescriu mai ales pacienților de nervi abstenința dela mâncări de carne, bine știind că o dietă strictă și înțeleaptă regulează circulația și digestia mai bine decât toate doforturile din farmacie.

Iată dar, că știința modernă aprobă, confirmă ceea ce sfinții părinți cu sute de ani mai înainte au rânduit, ținerea postului. Drept aceea răspunsul meu la întrebarea ce mi-am propus nu poate fi altul decât, că: Postul poruncit de biserica noastră corespunde pe deplin cu gradul de cultură, cu spiritul timpului nostru și că postul nu numai că nu este în detrimentul, ci chiar în avantajul nutririi poporului și a omului peste tot.

(Va urma.)

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Sălișca.

(Fine.)

Parohul Sigismund Lengyel îndată după ce și-a ocupat parohia deja în anul următor îl și vedem ocupându-se cu planul pentru zidirea unei biserici noi, corespunzătoare trebuințelor locale, căci în sinodul parohial din 1/14 August 1904 se și hotărăște edificarea ei, deși poporeni n'au încă nimic în lada bisericii și primește însărcinarea sinodului ca să înainteze ministerului o cerere, pentru ca să le conceadă adunarea de milă în scopul acesta în întreaga țara, și se aleg și colecitanții în persoana credincioșilor Vasile Borza, Stefan Cosma, Gavriș Dan și Ioan Murășan, ceea ce s'a și conceșit și efectuit în anul 1907.

În anul 1905 s'au cumpărat două biserici vechi de lemn, una din Rohia cu 140 cor. și alta din Baba cu 80 coroane, ambele gr. ort. rom. din tractul D-julu'. Cumpărarea bisericii din urmă cu un preț așa bogat o a esoperat protopresbiterul tractual împreună cu parohul nostru Ioan Mada din Baba. Biserica din Rohia a fost adusă până în Magoșea de credincioșii noștri din Rohia, iar din Magoșea de parohul local Victor Cupșa și mai mulți credincioși de ai noștri și străini din Sălișca, iar cea din Baba a fost adusă până la Gălgău de credincioșii noștri din Baba, iar de acolo până acasă iarăși de mai mulți credincioși de ai noștri și străini din Sălișca, purtând spesele neînconjurabile parohul Sigismund Lengyel din al să propriu.

Anul 1906 s'a petrecut cu adunarea de peatră, de nisip și de var pentru fundament, pentru tencuială și pentru văruiatul păreților pe dinlăuntru și pe din afară.

În anul 1907 s'a făcut planul de edificare prin Varga Márton, oficial la comitat în Dej și preliminarul de spese, care s'a fixat în suma de 3214 cor. 34 fil. minus din suma aceasta 214 cor. 34 fileri, computate în lucrul și materialul cel va presta poporul în natură.

Spesele de edificare însă nu s'au urcat la suma preliminară, iar la cererile înaintate de paroh s'au căpătat următoarele ajutoare: În anul 1907 dela ministrul de culte 200 cor. Tot în anul 1907 dela

P. V. Consistor arhid. 400 cor. În anul 1908 tot dela P. V. Consistor arhid. 300 cor. În anul 1906 dela Maiestatea Sa Imp. și Regele nostru Francisc Iosif I. 200 cor. Iar din colecte (milă) s'au adunat 514 cor. 14 fil. Cu totul 1614 cor. 14 fil.

Din banii acestia s'au dat zidarului Alex Cosma din Sălișca pentru clădirea fundamentului de peatră și pentru tencuială și văruiat 140 cor., lemnaților David și Ioan Tămaș din Curtuiș pentru clădirea păreților și acoperișului împreună cu turn cu tot 310 cor., pentru biserica din Rohia 140 cor., pentru cea din Baba 80 cor., lui Varga Márton, oficial la comitat în Dej, pentru facerea planului de edificare și preliminarul de spese 60 coroane, protopretorului pentru concesiunea de edificare și colaudare 60 cor., pentru scânduri, șindile, lețuri, cuie, sticlă, var etc. 234 cor., iar ceialaltă bani s'au folosit pentru alte trebuințe ale bisericii și parohiei. Cornii pentru coperiș i-a dăruit Vajda György, inv. ref. la școala de stat din loc. Pentru văpsirea bisericii s'a plătit unui jidov cu numele Rosenfeld 180 ouă și 14 pui adunați cu colecta dia sat. Padimentarea s'a făcut din scândurile dela biserica de mai înainte. Iar credincioșii au dat peatra pentru fundament, nisipul, varul și cărăușia.

Alte daruri pentru biserica au făcut următorii credincioși: parohul Sigismund Lengyel un clopoțel pe altar în preț de 8 cor., Elena Colceriu măr. Vas. Timbuș din Coldeu două icoane, Tânasie Roman, crâsnic în Lăschia și soția sa Ana prin mijlocirea parohului nostru de acolo Aurel Greblea un rând de haine bisericesti în preț de 120 cor., Nicolae Păștean, cantor gr. est. în Sălișca o cruce pe altar în preț de 14 cor., parohia noastră din Dej la mijlocirea parohului protopop tractual Teodor Hermann mai multe icoane vechi pe fruntar, Teresia Vădean două fețe de masă și două sfeșnice pe altar, Ioan Murășan și Iosif Câmpean împreună crucea de pe turnul bisericii, Ioan Murășan crucea de pe coperișul altarului etc.

Fiind materialul cel mai necesar adunat, îndată s'a și început edificarea bisericii. Peatra fundamentală s'a pus Duminecă în 10 August (1 Septembrie) 1907 prin parohul local Sigismund Lengyel, fiind epitropi: Ilie Vădean și Gavriil Cristea; membri în comitetul parohial: Vas. Borza, Ioan Boboș, Gavriș Dan, Stefan Cosma, Nic. Cosma a lui Ioan, Nic. Cosma, Sim. Mican, Ioan Nistea, Ioan Tomșa și St. Trif; crâsnic: Gavriil Rus și cantor: Ioan Tălcușan. Memorialul din peatra fundamentală l-a scris Ioan Anca din Des. Parohia consta atunci din 15 familii 74 suflete.

Zidirea și ajustarea totodată a bisericii s'a terminat în luna lui August anul 1909, făcându-se sfințirea ei Duminecă în 13/26 Septembrie același an prin protopresbiterul tractual Teodor Hermann din Deș, ca delegat al Excelenței Sale Inalt Preasfințitului Domn arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu, cu asistența parohului local Sigismund Lengyel din Sălișca locuitor în Deș, presbiterul Gavriil Hango spiritual la penitențiarul reg. aug. regn. din Gherla, parohul Ioan Mada din Baba și parohul Gavriil Micu din Gălgău, — cându-i hramul: Adormirea Născătoarei de Dumnezeu. — Pe frontul bisericii s'a pus o tablă de metal cu datele principale despre edificarea și înființarea ei. Parohia consta atunci din 17 familii.

O zi de bucurie nespūsă a fost ziua sfințirii bisericii acesteia pentru credincioșii noștri din parohia aceasta, căci li s'a împlinit o dorință ferbinte, despre care câțiva ani mai înainte, văzându-și numărul cel mic și sărăcoia cea mare, nici visa nu cutezam. Dar credința lor a fost ca grăunțul de muștar din Evanghelie, din care resare arborel cel mare și puternic al faptelor creștinești. N'au desperat, ci punându-și nădejdea în Dumnezeu, în ajutorul oamenilor de bine și în puterile lor proprii, de și foarte modeste, și mai cu samă dând ascultare păstorului lor sufletesc energic și sfaturilor înțelepte și îmbărbătătoare, date de șeful tractual, — s'au apucat de lucru, și iată că și-au văzut visul cu ochii. Și bucuria aceasta au început a și-o manifesta deja de dimineață când a sosit șeful tractual protopresbiterul și Gavriil Hango, cărora li-au ieșit înainte la capătul satului cu rapori petrecându-i la noul locaș dzeesc în laude și cântări duhovnicești.

Sosind acolo, îndată s'au făcut cele prescise de ritual la sfințirea bisericii adică sfințirea apei, incunjurarea, stropirea și ungerea bisericii și îmbrăcarea Prestolului, apoi sf. Liturgie, după care șeful tractual a rostit o frumoasă cuvântare festivă despre scopul și însemnătatea bisericii. Cuvântarea aceasta a făcut o adâncă impresiune asupra tuturor celor de față, și mai cu samă când în firul ei a a cetui gramata arhierescă, prin care încărungițul arhipăstor și a exprimat pă-

reera de rău, că din cauza bătrânețelor adânci și din cauza multelor ocupațiuni împreunate cu oficial său greu, n'a putut veni în persoană, ca să înțeaască însuși acest nou locaș dzecso, deci a încredințat această sarcină frumoasă vrednicului șef tractua', prin rostul căruia roagă pe credincioși să cer ete-za biserica regulat și să împlinească învățăturile cele frumoase auzite acolo, căci altcum să fie o biserică cât de mare și de pompoasă, nu folosește nimic și jertfele aduse pentru ridicarea ei, sunt jertfe pierdute. Serviciul divin s'a terminat cu stropirea poporului cu apă sfințită împreună cu sărutarea Crucii, după care s'a făcut apoi Maslu general, la care au stat o mulțime de credincioși, între ei mulți gr. cat., chiar și reformați.

După terminarea ritualelor s'a dat un prânz gustos la casa episcopului Ilie Vădean, ginerele lui Fogarasi Iózzef, la care au luat parte preoții slugitori și mai mulți fruntași din loc, iar după amiază tineretul și poporul și-a petrecut cu joc, separat, până în de seară.

De însemnat, că la începutul serviciului divin fiind numai credincioșii noștri de față, deși cu mic cu mare, biserică era foarte goală, dar în curând s'a umplut total cu credincioșii bisericii reformate și cu ai cele gr. cat. rom. din loc și jur, în frunte cu preotul gr. cat. din loc Ioan Medean și alți fruntași din loc și jur, între cari și câteva doamne, dșoare și domni. Și ar fi fost și mai mult popor de față, dacă nu se făcea din întâmplare tocmai în ziua aceasta și sfințirea bisericii gr. cat. rom. din comuna vecină Guga, și dacă nu o cădea tot pe ziua aceasta și înmormântarea fostului deputat dietal Ludovic Simo, din parohia noastră Poiana Blenchi, care de și meghiar reformat, a făcut mult bine bisericii noastre din jurul acesteia, și la a cărui înmormântare au asistat mulți preoți și mult popor și de al nostru; altcum veneau la sfințirea bisericii din Sălișoa.

Astfel s'a înființat parohia și s'a edificat și sfințit biserica noastră de lemn din Selișoa, în protopresbiteratul Dezului comitatul Solnoc-Dobâca, arhidieceza Transilvaniei.

Fie, ca noul locaș dzecso mereu și regulat să fie cercetat de credincioși și rugăciunile înălțate dela altarul lui oătră cel atotputernic, să fie ascultate și jertfele primite, iar învățăturile împărtășite poporului, să cadă pe pământ bun și să aducă roduri îmbelșugate, atât pentru fericirea din viața aceasta, cât și pentru fericirea din viața cea de veoi, dincolo de mormânt!

Gavriil Hango
preot.

Serate de ale meseriașilor noștri.

Joi, în 25 Noemvrie 1909, Reuniunea meseriașilor sibiieni și-a ținut a 11-a ședința literară. Prezidentul nostru Tordășianu parentând pe veteranul căpitan C. Stezar, fost membru onorabil al Reuniunii, arată cum acest vrednic bărbat, la 4/16 Maiu 1867, luând parte la inaugurarea Reuniunii noastre atunci înființate, s'au adresat oătră tinerii membri ai Reuniunii cu cuvintele: „Dregi copii mei“ și îndemnându-i să fie cu alipire oătră Reuniune, îi advertzază să se poarte totdeauna astfel, încât să facă onoare și bucurie poporului nostru, care așteaptă ca și prin ei, prin meseriași, să s'ajungă la o soarte mai bună. Accentuând, că mai ales această clasă socială a noastră are mai multă lipsă de tot concursul oamenilor de bine, promite, că îi va sprijini pe meseriași toată viața sa cu cuvântul și cu fapta, promisiune, de care binefăcătorul nostru Stezar s'a ținut cu sfințenie. Fie ca exemplul atât de grăitor al decedatului Stezar, să aște fie viu răsunet la inimile și sentimentele oamenilor de bine, cari poartă la inimă fericirea meseriașului român.

Trecând după aceasta la sărbătoarea marelui mucenic Dimitrie, dl Tordășianu ne dă biografia marelui fondator Demetriu Andronic, care de 29 ani își doarme somnul vecinic sub umbra unei triste sălcii din cimitierul bisericii din Sibiu suburbialul iosefin. Cum la anul se vor împlini 30 ani dela moartea lui Andronic, al cărui nume — rostit trebuie să fie cu sfințenie și pietate din generațiune în generațiune, crede că la al 30-lea trist aniversar de când el a închis ochii, dar de fapt ni-a deschis multora dintre noi o hii sufletului, cei chemați se vor îngriji ca numele lui Andronic să fie slăvit și sărbătorit după cuviință, oăci numai astfel ne vom arăta vrednici de binefacerile ce el ni le-a heredit. De încheiere atrage atențiunea asupra concursului ce tocmai e publicat pentru împărțirea de stipendii din fund. Andronic.

Incă pentru afacerile noastre industriale meseriașești, dl Tordășianu, vestește cu bucurie cum harnicul nostru bi-

bliotecar de pe vremuri dnl N. Bratu, reîntors bogat în cunoștințe din arta tipografică, câștigată în Lipsa, unde a absolvat o școală de specialitate pentru arte grafice, iar mai în urmă în Berlin, unde a lucrat cu zel în cele mai renumite tipografii, institute de editură și librării, dela 1 Noemvrie c. a devenit proprietarul „Institutului tipografic“ de odinioară și în această calitate va lucra din răspuțeri ca și afacerile Reuniunii noastre să progreseze și să înflorească. Dl Tordășianu gratulând și bineventând pe dl Bratu îi doarește mult spor și multă isbândă, și declară ședința deschisă.

Notarul Duce cetește sumarele ședințelor administrative, iar după dsa practicantul tipograf Ilie Măgean, ne redă bine anecdota „Dascălul și scriptura“, de Speranță, producând mult haz; sodalul pantofar Iosif Jiega, în poezia „Marășul“, de Bornemise, a tradat mult talent declamatoric; micul Aurel Ișan, fiul vechiului membru Nicolae Ișan, a fost drăguț în poezioara „Zile de toamnă“; tinărul N. Topolog, a stors admirațiunea noastră prin predarea poeziei „De demult“, de Goga; micuțul Pompiliu Hânze, cu anecdota „Țiganul la fugă“ a produs haz și veselie; învățăcelul tip. Horia Dopp cu o poezie hezle ni-a procurat distracție; neobositul sodal pantofar I. Miga, a fost cu plăcere ascultat în predarea poeziei „Rocrutul“, de Coșbuc. Doamna prof. Eugenia Tordășianu ni-a cetit din tractatul intitulat „Nu se cuvine“, de Maria Floria-Livescu mai multe reguli de bunăcuviință potrivite cu referințele noastre. Mai multe arii frumoase cântate de dl Ioan Stanciu au format punctul final al programului frumoasei ședințe.

La fine între participanți s'au împărțit 15 cărțițele folositoare și un număr mare de portrete de al marelui Andreiu baron de Șaguna, iar dl Tordășianu declarând ședința lucheiată, invită la a 12-a din 30 Dec. n. c., care promite a fi cât se poate de interesantă.

„Învingătorul“.

NOUTĂȚI.

Hirotesie. Duminecă dimineața a fost hirotesit intru protopresbiter dl Zevedeiu Murășianu, ales și întărit pentru tractul Iliei. Din acest incident I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru Ioan a intrunit la masă pe asesorii din gremiul consistorial.

Dela Academie. Comunicări interesante au făcut domni Burada, Ștefănescu și Tanoviceanu la Academia Română în ședința din Vinerea trecută. Dl Burada a vorbit despre compozițiile muzicale făcute de domnul Moldovei Dimitrie Cantemir, care a fost un distins muzician. Din cercetări făcute în Turcia și Rusia s'a descoperit un manuscris muzical al lui Cantemir, care s'a ocupat mult de muzica orientală. Compozițiile lui sunt poporale azi în Turcia. Dl Burada spune, că ar fi bine ca și Academia să le adune. Dl Gr. Ștefănescu anunță, că a găsit în județul Tutova scheletul unui animal, având lungime de 4 metri și înălțime de 5 metri. Scheletul se află la universitate. Dnl I. Tanoviceanu a făcut o comunicare despre marele spătar Ilie Țifescu și despreuciderea cronicarului Miron Costin.

Despărțământul Lugoj al Asociației promise să se deștepte la o nouă viață. Comitetul cercual intrunit sub prezidenția părintelui protopop Dr. G. Popovici, s'a ocupat în zilele acestea cu programul de luorare: se vor înființa 5 agenturi și bibliotecii populare, se vor ține conferințe și se va încerca întemeierea de tovărășii economice.

† Karl Krumbacher, vestit bizantinist, autorul enciclopediei „Istoria literaturii bizantine“ și prof. universitar în München, a răposat în vârstă de 54 de ani. Cursurile și seminarul său au fost cercetate de mulți tineri români, pentru cari răposatul avea mari simpatii.

Foametea din Bihor. Ministrul de agricultură Darávyi a înștiințat pe vicecomitele comitatului Bihor, că pentru părțile bătute de foamete a acordat cantități potrivite de făină de cucuruz.

Teologi români eliminați. „Tri-buna“ primește știrea, că rectorul seminarului catolic din Sătmăra a eliminat cinci teologi români din acest seminar pentru motivul, că n'au voit să se supună poruncii rectorului, care i-a oprit d'a vorbi românește ei între ei... Fără comentar.

† Ioan Ghiușan, proprietar, fost curator primar al bisericii gr. catolice din Făgăraș, după suferințe îndelungate și împărțit cu Sf. Taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 24 Dec. n. noaptea la 11 ore, în anul al 70-lea al etății și al 47-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au ridicat Duminecă, în 26 Decemvrie st. n. a. c. la 2 ore d. a. din casele proprii și s'au depus spre vecinică odihnă în cimitierul comun din Făgăraș! Odihnească în pace!

Ciocnire de trenuri. Sămbătă, în ziua primă a Crăciunului catolic, o mare catastrofă s'a întâmplat pe linia ferată dintre Praga și Viena, nu departe de gara Uhersko. S'a ciocnit adevărat trenul expres cu un tren de marfă, cu putere atât de mare, încât toate vagoanele au fost sfărâmate, iar dintre călătorii 11 au rămas morți pe loc, 30 sunt grav răniți, iar ceilalți au scăpat, parte numai cu frica, parte cu rane mai ușoare.

Mamă, care-și spânzură copiii. În Berlia femeia unui muncitor, în absența bărbatului și-a spânzurat toți copiii, trei la număr, cel mai mare de șase ani, cel mai mic de un an, apoi a băut otravă, în scopul de a se sinucide. În momentul acela a sosit bărbatul ei acasă, a alarmat vecinii și lumea de pe stradă, și s'au început încercările de salvare, cari cu privire la nonorocita femeie au dat rezultat bun, oăci a fost readusă la viață, dar nevinovații copilași nu au mai putut fi salvați. Au fost înmormântați în prezența unei lumi imenze de oameni. Mama e dată pe mâna judecătorei.

La darurile de Crăciun ce se vor împărți de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ cu prilejul Nașterii Domnului au binevoit a mai dărui: Dr. G. Proca, secretar, N. Vătășan, Dr. V. Stan, D. N. Bălan, T. Popovici, prof. semin., câte 2 cor., Institutul „Albina“ 20 cor., P. Cosma, dir. „Albinei“, P. C. Sa Dr. E. Roșca, dir. sem., câte 5 cor., Dr. T. Brediceanu, I. Eneșcu, D. Stinghe, P. Simention, P. Tinou, I. Sărbu, C. Popp, G. Velcean, I. Vătășan, funcț. la „Albina“, Dr. Al. Bogdan, prof. Brașov, P. Boldea, protop. milit., câte 2 cor., Dr. O. Rusu, adv., Dr. Ioan Stroia, protop., câte 4 cor., Dr. V. Bologa, dir., Dr. I. Boroia, prof., Dr. L. Boroia, adv., câte 3 cor.

Asasinatul din Petersburg. Colonelul Carov, șeful poliției politice, care a fost asasinat în zilele acestea, fusese atras într'o cursă. Explozia s'a întâmplat în locuința unui tinăr cu numele Vosresenski, care chemase acolo pe Carov să-i descopere pe revoluționari. În urma exploziei șeful de poliție a fost cu desăvârșire sfărmat în bucăți. Individul Vosresenski a fost arestat. S'au găsit la dănsul 7 pasapoarte.

Portretul mitropolitului Șaguna pe hârtie fină, mărimea 18x26 cm. se află de vânzare la *Librăria arhidiecezană, Sibiu*. Bucata 4 bani, la comandă de cel puțin 50 ex. se scoatește bucată numai cu 3 bani.

Înșălătoria lui Cook. S'a făcut socoteală despre sumele ce le-a facasat Cook pentru „călătoria“ sa la polul nordic. Pentru articoli publicati în ziare a primit 25 mii de dolari, pentru conferințele ținute i s'au plătit 122 de mii dolari. Intr'un singur oraș a câștigat 14 mii de dolari... Acum, când i s'a descoperit înșălătoria, și când a dispărut nu se știe unde, a fost șters și din listele societăților de explorare, din care făcea parte. Unii din compatrioții săi i-au dat numirea de „marele mincinos al lumii“.

Difteria. Un doctor francez, Pascoal, publică un articol, în care se ocupă cu pricinile răspândirii difteriei și cu mijloacele de apărare împotriva acestei boale primejdioase pentru copii. Nu mai încape îndoială, scrie doctorul, că trebuie desinfectate hainele, rufele, jucăriile și tot ce atinge bolnavul. Dar aceasta nu-i de ajuns. Copilul, dacă se vindecă, merge la școală și vine în atingere cu alți copii. Hainele lui, ce e drept, au fost desinfectate; mai are însă *microbi în gură*. În cele mai multe cazuri s'a constatat sămânța boalei în gura convalescentului chiar și după 3-4 săptămâni dela ziua, când a fost declarat vindecat. Afară de aceasta, persoanele din jurul bolnavului, deși perfect sănătoase, pot foarte ușor să molipsească pe alții. Cel mai bun lucru de făcut în școli, este să nu se aștepte isbucnirea epidemiei; ci, din timp în timp să se examineze *gâttele* copiilor; iar cei convalescenți de difterie să fie izolați și supravegheați în special. Sunt foarte bune *spălăturile* antiseptice ale gurii și ale nasului.

Încercare de sinucidere. Un locotenent de marină franceză, de curând condamnat pentru delapidare, a încercat să se sinucidă în închisoare: a zdrobit în mici bucăți paharul său de apă, iar fărâmiturile le-a pus în supă și a mâncat-o. Nenorocitul se luptă cu moartea.

Parohiile din arhidieceză.

Este știut, că în anul acesta a intrat în vigoare art. de lege XIII din 1909, care regulează oarecum pe baze nouă întregirea venitelor preoțești din vistieria țării. Pe baza acestei legi în 2 direcțiuni se scurtează preoții noștri din viitor față de dispozițiile legii din 1898 art. XIV. Anume — dacă preotul de mai înainte n'a avut VIII clase medii, adică calificare superioară, urmașul lui nu mai capătă întregire până la 1600 cor. ci numai 1/2, până la 800 cor. Din consemnarea ce urmează reese, că la intrarea în vigoare a legii am avut numai 262 asemenea preoți. Pentruca preotul să poată primi întregire mai mare (1600) se cere, ca și numărul sufletelor din parohie să fie cel puțin 800. Deci e interesul clerului, ca să fie în evidență toate sufletele, nu numai din parohie ci și cele reslețe de prin comunele și orașele învecinate.

Consemnarea ce urmează indică după protopopiate starea de azi a arhidiecezei, precum era la intrarea în vigoare a legii:

Numărul curent	Protopopiatul	Număr parohiilor cu 800 suflete sau preoți cu calificare super.	Parohii vacante	Parohii fără congruă
1	Abrud	23 12 7	1	—
2	Agnita	34 6 8	—	—
3	Alba-Iulia	41 18 7	1	—
4	Avrig	25 17 3	3	—
5	Bistrița	25 12 10	4	Cărlibaba Colibița Jadul
6	Bran	27 16 11	—	—
7	Brașov	30 23 11	—	Brașov cetate una Brașov scheiu trei
8	Câmpeni	20 15 6	1	—
9	Cetatea de peatră	33 7 5	3	—
10	Cluj	34 22 11	—	—
11	Cohalm	24 8 4	1	—
12	Dej	30 11 12	3	Dragomirești Săcelul Marmășel Secătură
13	Deva	35 17 8	2	—
14	Dobra	17 9 3	—	—
15	Făgăraș	40 19 14	2	—
16	Geoagiu	37 9 3	6	—
17	Hățeg	36 15 13	—	—
18	Hunedoara	23 13 1	4	—
19	Ilia	25 14 4	5	—
20	Lupșa	29 8 6	—	—
21	Mediaș	34 3 5	1	Copșa mare Țapu
22	Mercurea	31 18 11	3	—
23	Murăș-Oșorheiu	20 4 6	1	—
24	Orăștie	29 12 8	1	Orăștie
25	Reghin	24 15 10	2	Cașva-Glăjărie Reghin
26	Sebeș	32 22 10	—	—
27	Săliște	19 15 7	2	—
28	Sibiu	32 18 16	2	Cisnădia Felța
29	Sighișoara	32 6 7	—	—
30	Târnava	24 5 4	—	—
31	Trăiscaune	30 15 4	3	Burcan
32	Turda	31 3 7	1	—
33	Unguraș	23 6 3	2	Stărciu
34	Zarand	53 19 10	1	—
		1002 432 262 55 19		

Teatru german.

Astăzi, Mărcuri: în beneficiul artistului A. Viebach, drama *Cyrano von Bergerac*. Măne, Joi: *Die geschiedene Frau*, operetă.

Boale de piele

ca ekceme și bube cari nu vor să se vindece, sunt de multe ori urmarea unui sânge sărac și bolnav.

Emulsiunea lui Scott

e cel mai bun mijloc pentru îmbogățirea și întărirea sângelui și pentru împedecarea astor fel de suferinți.

Cele mai eficace părți constă-tătoare, cari prin neîntrecuta experiență a lui Scott, compuse într'o emulsiune cu smântână, ușor de misuit, au câștigat pentru

Emulsiunea lui Scott

peste țări și mări renumele de Emulsiune model și în tot locul trece ca cel mai sigur mijloc contra acestor boale. 6 (330) 2-5

Prețul unei sticle originale c. 2-50.

Se găsește în toate farmaciile.

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca semnul garanției a experților lui SCOTT.

Nr. 706/1909.

[457] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc dela școala gr. or. română din comuna **Vingard**, protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000.
2. Relut de cuartir — până se va da cuartir în natură — cor. 200.
3. Grădina.
4. O soartă de lemne din pădurea bisericiei.

Cuincuenaliile se compută dela instituția definitivă în comuna aceasta.

Învățătorul e dator a cânta în strană la vecernie și utrenie și la sf. liturgie cu copiii.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Sebeș, 4 Decembrie 1909.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Sergiu Medean
protopresb.

Nr. 209/1909 P.

[454] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională din **Bulbuc**, protopresbiteratul Geoagiuului, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) salar dela comuna bisericească 300 cor. din repartitie, restul până la suma normată în lege se va cere dela stat;
- b) cuartir în edificiul școlii;
- c) lemne de foc.

Cererile instruite conform normelor în vigoare să se înainteze la subsemnatul oficiu protopopesc în termenul sus indicat.

Geoagiu (Algyógy), 1/14 Dec. 1909.

Oficiul protopopesc gr. or. român al Geoagiuului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popoviciu
protopop.

Nr. 511/1909 prot.

[456] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa I. **Oena-superoară**, protopresbiteratul Sibiiului se esorie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Reflectanții la acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul indicat și cu prealabila încunoștiințare a acestuia să se prezente în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta, predica și eventual a oficia sf. liturgie.

Sibiiu, în 9 Decembrie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului Sibiiu în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgârbiuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceste. Se capătă gratuit și franco prin (231) 25-52

priv. Farmacia la Lebedă
Frankfurt a/M.

Daruri de Crăciun!

Toți cei cari doresc a cauza în sânul familiei și rudeniilor bucurie cu ocazia sărbătorilor **Nașterii Domnului** să nu întârzie a-se adresa cu toată încrederea **Librăriei Arhidiecezane** din **Sibiiu**, de unde pot procura următoarele obiecte potrivite pentru daruri:

Cărți:

K f	K f	K f	K f
Andersen, Povestiri	2-	Hodoș, Martirii, roman istoric .	1.50
Anghel, Fantazii, poezii	1.50	„ Departe de lume, novele .	1.50
Agârbiceanu, In clasa cultă, novele	1.80	„ Poftă bună, carte de buc. .	3-
Augier, Gireriu notarului, teatru .	—45	Ispirescu, Povestile unchiașului sfântos	1.50
Adam, Constanța pitorească	2-	Iorga, Istoria Românilor pentru poporul Român	3-
Basme din toate ținuturile rom. .	1.90	Lupaș, Monografia lui Șaguna legată	6-
Bulwer, Ultimele zile ale cetății Pompei	3-	Lecca, Dreptul vieții, roman	2-
Beldiceanu, Taina	1.50	Maier, Bibl. copiilor și a tinerimii, vol. 2, 3, 4, a	1-
Boteni, Din satul nostru	1.50	Maupassant, Ivetta, roman	—75
Bernardin, Paul și Virginia, roman .	1-	„ Dșoara Fifii, novelă	—75
Björnson, Falimentul, teatru	—45	„ Povestiri, traduc. de Sadoveanu	2-
Bărsan, Mărul, dramă	1-	Meyer Förster, Heidelbergul de altădată, teatru	—40
Ramuri, novele	2-	Negri, Versuri, proză, scrieri	1.50
Barcianu, Dicționar german-român, broș. 8-., leg.	10-	Nectulcea, O seamă de cuvinte	—35
român-german sub tipar		Olmezu, Povești rimate	—35
Codreanu, Suflete de Copii, povești	—80	Omer, Iliade, trad. de Murnu	4-
Caraivan, Povești de pretutindeni .	2-	Onciul, Din istoria României	—35
Cazaban, Chipuri și suflete, novele .	1.50	Pamfile, Graiul vremurilor, povești	2-
Ciocărlan, Pe plaiu, novele	1.50	Pitiș, Poezii	1-
Cantemir, Descrierea Moldovei	1.90	Pușcariu, Fragmente ist. despre boerii din țara Făgărașului, vol. I. —40, vol. II. —60, vol. III. —80, vol. IV.	5.20
Caterly, Români	2.50	Povestiri de ale lui Moș-Barbă-Albă	1-
Daudet, Sapho, roman	1.50	Rusu-Șirianu, Iobăgia I	3-
Dumbravă Haiducul, roman	2-	Răduceanu, Cooperația și sistemele cooperative	—60
Dostoievski, Crimă și pedeapsă, I/II roman	4-	Slavici, Povești	1.50
Delavrancea, Apus de soare, dramă .	2-	Sivan, Valea albă, roman	1.50
„ Sultănică, Novele	2-	Sandu, Pescar de Islanda, roman	1.50
Dunăreanu, Răsplata, novele	1.50	Sadoveanu, Oameni și locuri, nov. . . .	2-
Eminescu, Poezii	1.50	„ Cântecul amintirii, „	2-
„ Proză	1-	Șpan, Viața și act. lui Dr. Barcianu Școala lui Șaguna	1-
„ Lais, comedie	1-	Theodorian, Sângele Solovenilor, roman	1.50
Farago, Versuri	1.50	„ Calea sufletului, nov.	1.50
Florescu, Sanda, teatru	—35	Schiller, Fecioara dela Orlean, dramă, trad. de M. Cunțan	—90
Goga, Ne chiamă pământul, poezii	2-	Vlahuță, Poezii	2-
„ Poezii	2-	„ Din trecutul nostru	3.50
Gorun, Robinson în țara Românească, roman	1-	„ File rupte	2.50
Gane, Spice, novele	2-	„ Clipe de liniște, novele	1.50
Gârleanu, Bătrâni, novele	3-		
„ Intr'o noapte de mai, novele	2-		
Genlis, Povestiri morale pentru tinerime	1.50		
Iosif, A fost odată, poveste în versuri	—30		
Holban, Oameni celebri	3.50		

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recuisite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane, ornate pentru Diaconi, Patrafire, Prapore, Steaguri pentru societăți, Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire, Cruci, Cădelnițe, Candile, Discuri, Stea, Copie, Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană (103) 44-52 se execută și încassarile numitei firme.

Str. Brukenthal Nr. 9.

Str. Cisdădiei Nr. 16.

Escelente vinuri naturale curate de Ménes-Magyarád în sticle

Schiller	per litru C.	—60
Vin de masă	„	—70
Risling	„	—80
Vin roșu (Bikavér)	„	1-
Bacator	„	1-
Muscatel nou, dulce	„	1-
Tokaj de Szamorodin 1/2 litru	„	1.40

Tot aici se poate cumpăra somn, crap și fogaș proaspăt.

Leopold Neumann

(455) 2-2

Str. Cisdădiei 16. — Str. Brukenthal 9.

Ce este Electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l citească, multă lume privește în general anunțurile cu indiferență, ba chiar cu o idee preconcepută și simte un fel de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de mult vremea aceia de prejudeții, când se credea că o cauză bună nu are nevoie de reclamă. Inzadar vom avea articole bune, dacă nu le vom face cunoscute publicului, nimeni nu le va cunoaște. Noi publicăm zilnic, succesele minunate obținute de aparatul Electro-Vitalizer, zilnic crește numărul adeptilor acestei metode, și totuși sunt încă mulți suferinzi care se lasă influențați de neîncredere și care pentru că nu au auzit nici odată de acest aparat nu și l aplică. Acești bolnavi se pedepesc singuri. Slăbiciunea generală, nervoasă, slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile nervoase de stomac și de inimă, nevralgiile, durerile de cap și de spate, vâjăiala în urechi, precum și variatele simptome ale neurasteniei și isteriei se tratează pe calea cea mai naturală cu ajutorul electricității. Adresându-vă printr'o carte poștală instituției noastre, primiți gratis și franco o carte frumoasă ilustrată în care găsiți descrierile tuturor boalelor care se pot trata cu succes cu acest metod precum și succesele obținute până acum cu aparatul Electro-Vitalizer.

Inst. de ord. med. Electro-Vitalizer, Budapesta, Karlsring 2. M. 51.

Serisoare de mulțumire.

Ion Ilie, zidar Iltyó, Arad-m. scrie la 28 August 1909: Prea Onorate Dnule Doctor! Cu cea mai mare bucurie vă comunic că durerile mele din regiunea inimii au dispărut, după folosirea timp de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer. Seauul mi s'a regulat, mersul mi s'a înlesnit, pot călători pe jos, cu trăsura, cu bicicleta; am început iarăși lucrul zidăritului, pot să mă odihnesc bine, ceea ce odinioară perdusem în total, astăzi, laudă Domnului, am re-știgat iar, nu mai sunt vecinic iritat, spaima nu-mi mai pricinuește jumătate de moarte ca mai înainte. Bătaia de inimă tmi era foarte teribilă dar acum, laudat fie bunul Dumnezeu, cu toate sunt în rând și nu este avere în lume pentru care aş putea tăgădui rezultatele aparatului Electro Vitalizer. Rog deci, dle Doctor, să binevoiați a publica aceste puține rânduri în statistica d v., căci pot să documentez oricui mi s'ar adresa, cele afirmate mai sus. (458) 2-2

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră

Electro-Vitalizer inst. de ord m.
Budapesta, Karlsring 2, Mezanin 51.

Binevoiați, vă rog, a-mi trimite o broșură din lucrarea d. v.: „Tratat despre electroterapia modernă”.
Gratis și franco.

Numele:

Comuna:

Județul, comit.;

Recuisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**